

Briselē, 2019. gada 28. novembrī
(OR. en)

14653/19

ENT 265
MI 826

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2019. gada 28. novembris
Saņēmējs:	delegācijas
Iepri. dok. Nr.:	13814/19 ENT 246 MI 772 + COR 1
Temats:	Aprites ekonomika būvniecības nozarē – Padomes secinājumi (pieņemti 2019. gada 28. novembrī)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi "Aprites ekonomika būvniecības nozarē", ko Padome (Konkurētspēja) pieņēma savā sanāksmē, kas notika 2019. gada 28. novembrī.

Aprites ekonomika būvniecības nozarē

Padomes secinājumi

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ATGĀDINOT

Padomes secinājumus

- "Pilnīgāka aprīte – pāreja uz ilgtspējīgu sabiedrību" ¹,
- 1. ATZĪMĒ, ka puse no planētas Zeme dāvatajām izejvielām tiek izmantota būvniecībai ², ka 40 % no galaenerģijas patēriņa tiek izmantota ēku ekspluatācijas laikā ³, ka būvizstrādājumos materializētais ogleklis veido 10–20 % no kopējā ēkās materializētā oglekļa Eiropas Savienībā ⁴ un ka trešdaļu Savienībā radīto atkritumu veido būvdarbos un ēku nojaukšanā radušies atkritumi ⁵, un ATZINĪGI VĒRTĒ arvien lielāko materializētās enerģijas daļu attiecībā uz ēku ekspluatācijas laikam vajadzīgās enerģijas samazināšanu;
- 2. APZINĀS, cik liels potenciāls ir labākai resursefektivitātei un cirkularitātei būvmateriālu un būvizstrādājumu ražošanā, izmantošanā un apstrādē aprītes cikla beigās;
- 3. UZSVER, ka saskaņā ar Parīzes nolīgumu ⁶ ir jāpāriet uz klimatneitrālu un pilnīgāku aprītes ekonomiku būvizstrādājumu ieguvē un ražošanā un uz ilgtspējīgu to izmantošanu būvdarbos;

¹ Padomes dok. 12791/19.

² Herczeg, McKinnon, Milios un citi (2014). *Resource efficiency in the building sector*. Galīgais Vides ģenerāldirektorāta ziņojums.

³ Cao, Dai & Liu (2016). "Building energy-consumption status worldwide and the state-of-the-art technologies for zero-energy buildings during the past decade", *Energy and Buildings* 128: 198-213.

⁴ *Material Economics*, 2018 "Circular Economy – A Powerful Force for Climate Mitigation".

⁵ Eurostat (2019). Atkritumu statistika. Pieejams vietnē:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Waste_statistics#Total_waste_generation

⁶ Vienošanās, kas panākta saistībā ar [Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām](#) (UNFCCC), kurā tiek iztīrāta siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana, pielāgošanās klimata pārmaiņām un finansējums un kura ir parakstīta 2016. gadā. Pieejams tiešsaistē:

https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf

4. NORĀDA, ka esošās ēkas un infrastruktūra veido materiālu uzkrājumu, kas būtu jāizmanto;
5. VĒRŠ UZMANĪBU UZ TO, ka ēkas ir vienīgais lielākais enerģijas patērētājs Eiropā, ka būvniecība ir ļoti materiālietilpīga un oglekļietilpīga un ka esošo ēku un infrastruktūras uzturēšana un renovācija, kā arī jauna aprites būvniecība var kļūt nozīmīga, centienos panākt pāreju uz klimatneitralitāti un zaļo ekonomiku;
6. ATZĪST iespējamo aprites ekonomikas potenciālu darbvietu radīšanā un visā ES ekonomikā. Turpmāka pāreja uz aprites ekonomiku dod iespēju nākamo divu desmitgažu laikā radīt līdz pat 60 miljoniem jaunu darbvietu pasaulē ⁷. Tiek lēsts, ka Eiropas Savienībā vislielākā ieguvēja būs būvniecības nozare, kur iespējams līdz 2030. gadam papildus radīsies 6,5 miljoni jaunu darbvietu ⁸;
7. UZSVER, cik svarīgi ir veicināt un finansēt pētniecības, izstrādes un inovācijas darbības, kā arī veicināt pētniecības rezultātu komercializāciju, lai izstrādātu ilgtspējīgākus būvizstrādājumus un būvmateriālus, tostarp reciklētos materiālus, kuri, piemēram, samazina ēku pastāvēšanas cikla ietekmi, palielina iespēju uz vairākkārtējiem ēku pastāvēšanas cikliem, palielina energoefektivitāti, samazina CO₂ emisijas vai absorbē CO₂;
8. MUDINA Komisiju Būvizstrādājumu regulas (ES) Nr. 305/2011 ("Būvizstrādājumu regula") pārskatīšanā veicināt būvizstrādājumu cirkularitāti un darīt visu iespējamo, lai (saskaņotajās) tehniskajās specifikācijās iekļautu prasītos atbilstošos būtiskos raksturlielumus, ar ko nodrošina visu piemērojamo Būvizstrādājumu regulas prasību ievērošanu šādos izstrādājumos;

⁷ Starptautiskā Darba organizācija, *A just transition to a sustainable future - Next steps for Europe*, ILO-Brussels, Brisele, 2017.

⁸ G. Montt, J. Capaldo, M. Esposito, M. Harsdorff, N. Maitre and D. Samaan, "Employment and the role of workers and employers in a green economy", krājumā *Greening with Jobs - World Employment and Social Outlook 2018*, 2018.

9. UZSVER to, cik daudz kas aprites ekonomikā ir atkarīgs no 7. pamatprasības būvēm un ka 7. pamatprasībā būvēm ir jāņem vērā to tehnisko specifikāciju specifika, kuras ir paredzētas ražojumu vides deklarācijā, un MUDINA Komisiju kopīgi ar dalībvalstīm apsvērt jau spēkā esošos standartus, īpaši EN 15804 un EN 15978, lai varētu izmantot datus, kas deklarēti ēku ekoloģisko raksturlielumu novērtējumam;
10. UZSVER, cik svarīgi ir nodrošināt, lai arī attiecībā uz būvizstrādājumiem, uz kuriem attiecas saskaņotie izstrādājumu standarti, tiktu sniegta informācija par to raksturlielumu ekspluatācijas īpašībām, kuri ir saistīti ar Būvizstrādājumu regulas I pielikumā uzskaitīto 3. pamatprasību būvēm (Higiēna, veselība un vide) un 7. pamatprasību būvēm (Ilgtspējīga dabas resursu izmantošana), ja šādu raksturlielumu trūkst;
11. AKCENTĒ, ka atkārtota būvizstrādājumu izmantošana ir brīvprātīga;
12. UZSVER, cik svarīgi ir nodrošināt būvizstrādājuma veselības un drošības aspektus arī tad, ja tas tiek atkārtoti izmantots vai ražots no reciklēta materiāla; īpaši ņemot vērā iespējamo kontamināciju, reciklēto vai atkārtoti izmantoto materiālu nepietiekamo ilgtspēju un saīsināto derīgumu, kā arī iespēju nepieļaut dažu materiālu reciklēšanu konkrētu higiēnas un vides aizsardzības lietojumu nolūkiem;
13. AKCENTĒ nepieciešamību uzlabot informētību, ko panāk ar pasākumiem, kuri stiprina sabiedrības uzticēšanos no reciklētiem materiāliem ražotu būvizstrādājumu un atkārtoti izmantotu būvizstrādājumu drošumam un kvalitātei, kā arī ar darbībām saistībā ar iespējamu šo produktu izmantošanu;
14. ATZĪST, ka ar iespējamu Būvizstrādājumu regulas pārskatīšanu vien nevar atrisināt visas problēmas, kas ir saistītas ar būvizstrādājumu un to sastāvā esošu būvmateriālu atkārtoto izmantošanu un reciklēšanu, un AICINA Komisiju kopā ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, pamatojoties uz aprites cikla novērtējumu, izstrādāt politiku atkārtotai būvizstrādājumu un būvmateriālu izmantošanai un pārstrādei un integrēt ilgtspējas mērķus un uzdevumus;

15. UZSVER to, cik svarīgi būvniecībā ir integrēt cirkularitātes principus, aprites cikla koncepciju un modulāru konstrukciju, pilnveidojot tādus instrumentus kā *Level(s)* ⁹, Zaļā publiskā iepirkuma kritēriji būvēm ¹⁰ un, ja iespējams, ES būvdarbos un ēku nojaukšanā radušos atkritumu apsaimniekošanas protokolu ¹¹ un veicinot šo instrumentu izmantošanu dalībvalstīs, kā arī izstrādājot pamatnostādnes par atkritumu revīziju pirms ēku nojaukšanas un renovācijas darbiem;
16. MUDINA Komisiju kopā ar dalībvalstīm izpētīt tādus pasākumus kā:
- a) precizējums par saikni starp Būvizstrādājumu regulu un citiem ES tiesību aktiem, piemēram, Atkritumu pamatdirektīvu (2008/98/EK ¹²), tostarp par atkritumu stadijas beigu kritērijiem attiecībā uz atkārtoti izmantojamiem būvizstrādājumiem un būvmateriāliem, kas reģenerēti no būvgružiem,
 - b) precizējums par saikni starp tādiem uz izstrādājumiem attiecināmiem ES tiesību aktiem kā Ekodizaina direktīva (2009/125/EK ¹³) un Energomarķējuma regula (Regula (ES) 2017/1369 ¹⁴) un Būvizstrādājumu regulu attiecībā uz deklarācijām izvirzītajām prasībām,
 - c) precizējums par saikni starp tādiem ES vides tiesību aktiem kā Dzeramā ūdens direktīva (98/83/EK ¹⁵) un Būvizstrādājumu regulu, lai izvairītos no iespējamām pretrunām un problēmām īstenošanā,

⁹ Eiropas Komisijas brīvprātīgā ziņošanas sistēma par ēku ilgtspēju. Papildu informācija: <https://ec.europa.eu/environment/eussd/buildings.htm>

¹⁰ Eiropas Komisijas kritēriji zaļajam publiskajam iepirkumam biroju ēku projektēšanā, būvē un pārvaldībā. Pieejami tiešsaistē: https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

¹¹ Nesaistošs Eiropas Komisijas pamatnostādņu priekšlikums nozarei. Pieejams tiešsaistē: https://ec.europa.eu/growth/content/eu-construction-and-demolition-waste-protocol-0_en

¹² Ar jaunākajiem grozījumiem.

¹³ Ar jaunākajiem grozījumiem.

¹⁴ Ar jaunākajiem grozījumiem.

¹⁵ Ar jaunākajiem grozījumiem.

- d) precizējums, kā var labāk attīstīt saikni starp tiesību aktiem par ķīmiskām vielām, piemēram, *REACH* regulu (Regula (EK) Nr. 1907/2006 ¹⁶), un Būvizstrādājumu regulu,
- e) konsekvētāks Būvizstrādājumu regulā doto "atkārtotas izmantošanas" un "pārstrādes" ("*recycling*" t.i. reciklēšanas) definīciju un terminoloģijas, kā arī ar tām saistīto standartu izmantojums, no vienas puses, un atkritumu jomas tiesību aktos minētas "atgūšanas" definīciju un terminu izmantojums, no otras puses,
- f) iespējas vienkāršot tirgus noteikumus augstas kvalitātes materiāliem, kas prioritārā kārtībā tiek iegūti atkārtotā izmantošanā, pēc tam reciklēšanā,
- g) iespējas paplašināt modulāru strukturālo elementu un modulāru būvizstrādājumu izmantošanu,
- h) nosacījumi tādu sistēmu izveidei un finansēšanai kā digitālās platformas reciklētu un atkārtoti izmantotu produktu tirdzniecībai,
- i) digitalizācija kā līdzeklis, ar ko veicina aprites ekonomiku būvniecībā,
- j) nosacījumi, kas attiecīgā gadījumā veicina būvizstrādājumu aprites cikla novērtējumu,
- k) pasākumi, kuru mērķis ir ierobežot būvizstrādājumu un būvmateriālu pārpalikumu un kuru vidū var būt uzņēmējiem paredzēti stimuli ņemt atpakaļ šādu pārpalikumu,

¹⁶ Ar jaunākajiem grozījumiem.

- l) noteikumi, ar ko sekmē dokumentāciju (piemēram, reģistrācijas žurnāls būvdarbu līmenī, tostarp izstrādājumu vai materiālu "pase" vai pirmsnojaucšanas revīzija) ar mērķi uzskaitīt visus būvdarbos izmantotos būvizstrādājumus, lai varētu izsekot vielas vai materiālus un uzlabotu vispārējās zināšanas par kāda būvizstrādājuma saturu un darbu; šāda datu vākšana ir būtiska tādu digitālo instrumentu izstrādei kā ēku informācijas modelēšana (*BIM*) ¹⁷, ilgtspējīga ēku apsaimniekošana un reciklēšana,
 - m) noteikumi, ar ko veicina ražošanas procesa kontroles alternatīvu attiecībā uz atkārtoti izmantotiem būvizstrādājumiem, ņemot vērā arī principu "vispirms domāt par mazākajiem";
17. ATZĪST darbu, ko dalībvalstis ir veikušas, izstrādājot izmēģinājuma projektus, un AICINA Komisiju izskatīt iespējas efektīvu projektu izvēršanai un to realizēšanas iespējamību attiecībā uz specifiku dažādās dalībvalstīs;
18. AICINA dalībvalstis pielikt papildu pūles savu valsts ceļvežu un stratēģiju izstrādē un pilnveidē attiecībā uz aprites ekonomiku būvniecības nozarē, ņemot vērā valsts novērtējuma sistēmas ēku ilgtspējai vai attiecīgā gadījumā – sistēmas ēku aprites ekonomikai, vai attiecīgās tehniskās specifikācijas Eiropas Savienības iekšējā tirgū, ja tādas pastāv;
19. ATGĀDINA, ka labāka regulējuma principi ir svarīgs priekšnoteikums, lai panāktu nākotnes prasībām atbilstošu un uz pierādījumiem balstītu normatīvo vidi; šajā sakarībā UZSVER, ka dalībvalstīm un ieinteresētajām personām ir izšķiroša nozīme posmā, kad tiek gatavota iespējama Būvizstrādājumu regulas pārskatīšana; MUDINA Komisiju uzlabot uz ražojumiem attiecināmo Eiropas tiesību aktu saskaņotību.

¹⁷ Digitāls kādas ēkas vai veidotas vides fizisko, funkcionālo un citu raksturlielumu attēlojums.